

Medikų klanai, kaip chameleonai - prisitaiko prie visų valdžijų



Antano JANUŠONIO piešinys

Lietuvoje planuojama dar viena sveikatos apsaugos sistemos reforma. Jos projektą parengė kažkokie biurokratai, pasiskelbę Sveikatos apsaugos ministerija. Jie net nurodė sumą, kurios reikia pertvarkai. Tai 800 milijonų eurų.

Daugiau 3 psl.



MIESTO LAIKRAŠTIS

NEMOKAMAI ir www.miesto.lt

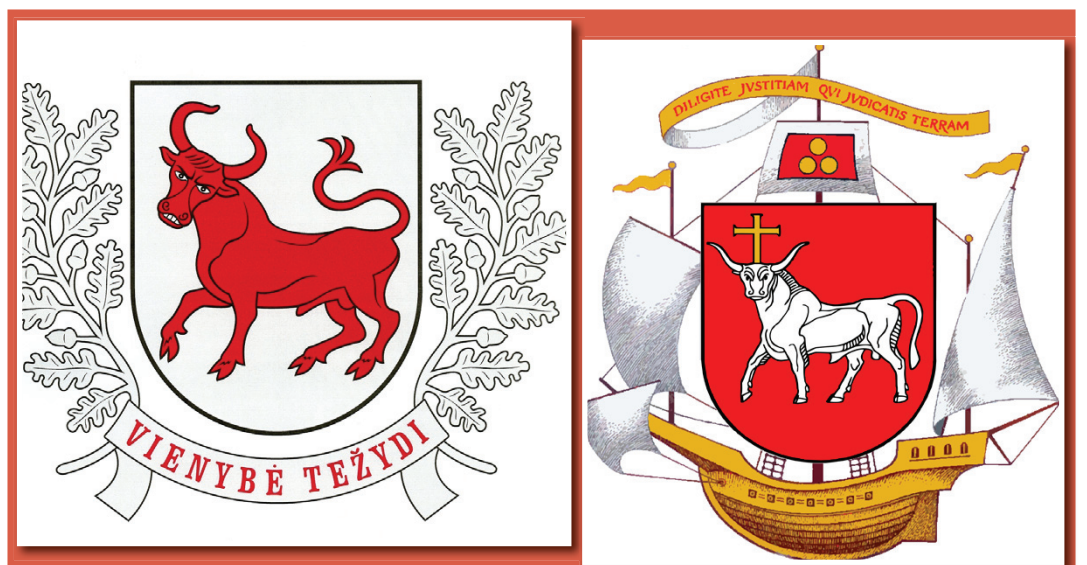
2021 m. rugpjūčio 12 d. Nr. 17 (1766)

Anei rudas, anei žala...

Klausimas: kodėl prezidento Gitano Nausėdos patvirtintame Suvalkijos (Sūduvos) herbe tauras yra raudonas?

Atsakymas: nes iš Kauno (jo herbas dešinėje) perplaukė į Užnemunę, nusimetė kryžių ir nusidažė.

Anot Visuotinės lietuvių enciklopedijos, paskutinis tauras žuvo 1627 Lenkijoje. Patinai buvo tamsiai rudi arba juodi su siaura šviesia juosta išilgai nugaros, patelės – žalos.



KAIP MARIJA

Viktorija PLEČKAITYTĖ, sesuo vienuolė. Žolinė – Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų išskilmė, viena gražiausių metuose. Daugelis į bažnyčią nešamės tradicines žolynų puokšteles. Ir parsinešime jas namo palaimintas. Kam? Ką ir kodėl jos turėtų mums priminti? Gėlės, kurios, anot padavimo, liko Švč. Mergelės Marijos kūno vietoje? Taip. Bet būtent todėl, kad ten nebebuvo Jos kūno, kad Jos Sūnus, mūsų Viešpats Jėzus, vos mirusią Ją apglėbė ir su kūnu ir siela pasiėmė į Tėvo artumą, į Dievo Karalystę. Todėl, kad Ji – pirmoji iš mūsų, žmonių, pilnai gavo tai, ką Jis savo mirtimi ir prisikėlimu nupelnė mums visiems.

Taigi, šiandien apie ją – Švč. Mergelę Mariją. Ir ypač mums, marijampoliečiams. Juk mūsų miestas nešioja jos vardą. Ir tegu liudija tie, kurie tą vardą mūsų miestui kadaise atnešė – Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo kunigai Marijonai.

Ar esate buvę Palaimintojo Jurgio Matulaičio muziejuje, Marijonų vienuolyne greta bazilikos (baltos bažnyčios)? Ten, vadinamoje galerijoje atkurtas baltas senųjų Marijonų drabužis – abitas. Už jo juostos – keistas vėrinys: rožančius, ne rožančius. Dešimt stambių karolėlių ir didelis medalikas. Tai – Dešimties Marijos dorybių vainikėlis. Vėrinėlis, naudotas paprastutei maldingumo praktikai: išangos ir pabaigos maldele ir ant kiekvieno karolėlio – po vieną „Sveika, Marija“. Tik truputį kitaip.

Antrojeje maldos dalyje, po žodžių „Šventoji Marija“, įterpiamas vienas žodis. Kas kartą vis kitas – viena Marijos dorybė arba, kitaip sakant, jos bruožas. Pavyzdžiui: „Šventoji Marija, *tyriausioji*, melski už mus...“. Ir taip toliau: *išmintingiausioji*, *nuolankiausioji*, *ištikimiausioji*, *pamaldžiausioji*, *klusniausioji*, *neturtingiausioji*, *kantriausioji*, *gailingiausioji* ir *labiausiai užuojaučiančioji*. Kas taip sugalvojo? Kas parinko būtent šias dorybes.

Iš tiesų ne sugalvojo ar parinko, o pastebėjo. Išiūrėjo ir atrado jas tas, kas ieškojo Mergelės Marijos evangelijų puslapiuose. Ieškojo ir atrado ją, kuri ištarė „taip“, kuri priėmė Dievo Žodį, tapusį žmogumi, nešiojo Jį, gimdė, maitino, augino, glaudė, mokė, lydėjo, atidavė mirčiai ant kryžiaus, laikė ant rankų negyvą, baisia sužalotą, guldė į kapą, pasitiko prisikėlusį ir, Jam išėjus į Dangų, su apaštalais išvermingai budėjo maldoj, kol atėjo Jo pažadėta Šv. Dvasia. Ji visada buvo ir tebėra, kaip užtikrina Žolinės išskilmė, arčiausiai savo Sūnaus. Ji iš tiesų žino kelią į Jo Širdį. Ir, kaip gera mama savo vaikus, kviečia mus ten eiti kartu.

Štai todėl Marijonams, tiems, per kuriuos atėjo ir pasiliko mūsų miesto vardas, ši paprasta malda išreiškė patį jų gyvenimo pamatą: KAIP MARIJA. Būtent. Ne tik melstis į Mariją, prašyti Jos užtarimo, pavesti Jai reikalus ir rūpesčius. Bet savo gyvenimus, savo širdis, savo pasirinkimus ir apsisprendimus „derinti“ pagal Jos dešimties dorybių skambesį, paženklininti save tais pačiais bruožais, kurie švietė Joje.



Būti KAIP MARIJA. Kad būtų kuo arčiau Jėzaus, kuo arčiau Dievo Širdies. Ten, kur yra tikroji gyvenimo pilnatvė, kur galima atrasti prasmę didžiausiose beprasmybėse, viltį – skaudžiausiuose nusivylimuose, ramybę – visose savo ir pasaulio sumaištyse. Jie tai vadino Dešimties Mergelės Marijos dorybių Regula (t. y., taisyklių rinkiniu, apibrėžiančiu gyvenimo būdą).

Ar tai tiktų ir mums? Ar ir mes galėtume pabandyti – KAIP MARIJA? Kad vieną dieną ir mus, kaip Mariją, Viešpats apkabintų ir nusivestų pas Tėvą?

Pabandykim. Štai, kad ir gailingumo dorybė. „Reguloje“ sakoma maždaug taip: „Tegu kasdien savo tarpe ramiai kalbasi, visur ir visuomet nešdami ir saugodami taiką, sutaukydami priešus, pateisindami visus... Dar daugiau, tegu lengvai atleidžia kitiems jų nusižengimus, jei nori, kad ir jiems būtų atleista. Tegu nemato kitų nuodėmių, bet visuomet pastebi savąsias. Tegu nenurimsta, kol nesutaukys susipykusių, nesutramdys užsidesusių neapykanta ir nenuitildys apkalbančių, nes daugelis praužo dėl pikto liežuvio“.

Tik neišsigąskit. Ir nesakykit: čia ne man, čia per šventa, čia nerealu, senoviška... Patikėkit, čia kaip tik jums. Ir man. Ir mes nesame vieni. Ačiū Dievui, yra šiuo keliu – KAIP MARIJA – einančių. **Šį, Žolinės savaitgalį, Pakutuvėnuose (Plungės raj.) vyksta Marijos festivalis**, į kurį buriasi visi, kam brangi Švč. Mergelė Marija. Ir jo priešakyje – ne vyskupai, kunigai ar vienuoliai, ne tie, kuriems „privalu“. Visiškai ne. Tai žmonės, tokie pat, kaip jūs, dabar skaitantys šį laikraštį: mamos ir tėčiai, darbininkai ir tarnautojai, verslininkai ir mokytojai, buhalteriai ir medikai. Jie kiek kitaip atrado tą patį kelią ir drąsiai juo eina sakydami, kad jų tikslas – nei daug, nei mažai – Lietuvos pasiaukojimas Švč. Mergelėi Marijai. Kad ne vienas ar du, bet daugelis eitų ir padėtų vieni kitiems eiti – KAIP MARIJA ir su Marija – į Jėzaus Širdį, į Tėvo artumą, į gyvenimo pilnatvę.

Susirgę „covidu“ ir pasveikę

Andrius KRIŠTAPAVČIUS, advokatas. Pasauliniu mastu iškeltos mokslinės prielaidos, kad COVID-19 pražudys didelę dalį žmonijos, pamažu bliūkšta. Antai Lietuvoje artimiausiu metu bus jau 300 tūkstančių gyventojų, pasveikusiu po pasigauto užkrato.

Tai reiškia, kad jie turi nuo grėsmių politikos formuotojų nepriklausomą nuomonę apie pandemiją ir galimai permelyg skrupulingą mėginimą ją suvaldyti.

Teisingumo dėlei iš 300 tūkst. reikėtų atimti tuos, kuriems teko gulėti ligoninių intensyviosios terapijos skyriuose, tačiau valstybės institucijos tokius rodiklius pateikia vangiai. Dėl to paties objektyvumo, prie 300 tūkst. reikėtų pridėti vadinamuosius besimptomius asmenis, kurie buvo užkrato nešiotojais, tačiau niekada apie tai nesužinojo.

Valstybė neparodė suinteresuotumo bent preliminarai suskaičiuoti, kiek Lietuvoje galėtų būti tokių žmonių, nes siekia bet kokiomis priemonėmis suskiepyti visus, juolab kad laikas yra jos priešininkas. Matematika paprasta – kuo daugiau žmonių užsikrės ir pasveiks,

tuo sunkiau bus juos įtikinti skiepytis. Skatinti visuomenę pasitikrinti, ar neturi persirgus natūraliai susiformavusių antikūnų, valstybė nesuinteresuota ir negali atsakyti, kodėl.

Asmenims, kurie pasidarė antikūnų testą, neatsirado vietos net pirminiame Galimybės puse.

Viešojoje erdvėje pasigirsta ekspertų nuomonių, kad vieno ar kelių asmenų grupės teisės gali būti pagrįstai varžomos vardan visuomeninio intereso. Ar 300 tūkst. žmonių, kurie užsikrėtė ir pasveiko nuo viruso, vis dar galime laikyti neženklia „kelių asmenų“ grupe, kuri dvejoja skiepytis ar ne?

Jeigu valstybė užsakytų nepriklausomą apklausą, dėl kokių priežasčių žmonės sutinka būti paskiepyti nuo COVID-19, ji galimai sulauktų pribloškiančių rezultatų, nes paaiškėtų, kad skiepijamosi labiau ne dėl siekio apsaugoti nuo viruso, o dėl galimybės laisvai keliauti.

Dvejojantis asmuo negali būti lyginamas su mokslo priešininke. Jis dvejoja, nes mato akivaizdžius statistikos skaičius, kad egzistuoja labai didelė tikimybė sugyventi su virusu nesiskiepijus.

Karalius Mindaugas to nesuprastų

Jurgis MAČYS. Specialiųjų poreikių turintiems žmonėms pritaikiusi viešojo transporto laukimo paviljonas, savivaldybės administracija kartu „rūpinasi“, kad viešuoju transportu važiuotų kuo mažiau gyventojų. Pastaraisiais metais panaikinti keli maršrutai, tik vieną mieste sekmadieniais aptarnauja Marijampolės autobusų parkas.

O štai valstybės švenčių dienomis dažniausiai nekursuoja nė vienas miesto ir priemiesčio reguliaraus susisiekimo maršrutinis autobusas. Taip, pavyzdžiui, buvo Liepos 6-ąją,

kai į Valstybės dienos renginius Marijampolės centre susiruošę savivaldybės gyventojai, tarp jų ir turintys specialiųjų poreikių, turėjo ieškoti ratuotų draugų ar užsisakyti taksi.

Kaip čia neprisiminsi Marijampolės tarybos „valstiečių“ siūlymo vežioti savivaldybės gyventojus viešuoju transportu nemokamai. Tačiau tokia mintis netiko koalicijos partneriams socialdemokratams, todėl šie priėmė „saliamonišką“ sprendimą: „Kam vežioti dykai, jeigu galima visai nevežioti?“ Ir per Mindaugines nevežioti.

Linkėjimai „Statybos ritmui“

Lankytojams uždarytas Kauno zoologijos sodas – artimiausius dvejus metus čia šeimininkaus mūsų miesto UAB „Statybos ritmas“. Laimėjusi Aplinkos ministerijos skelbtą viešųjų pirkimų konkursą, bendrovė iki 2023 metų vidurio atnaujins zoologijos sodo infrastruktūrą. Darbų vertė – 18,3 mln. eurų.

„Lietuvos zoologijos sodas savo 85-metį pasitiks visiškai kitoks. Linkiu rangovams žvelgti į šį projektą kaip paminklą sau, už kurį dėkos visi kauniečiai ir Lietuvos vaikai“, – sutarties pasirašymą su Marijampolės bendrove komentavo aplinkos ministras Simonas Gentvilas.

Medikų klanai, kaip chameleonai – prisitaiko prie visų valdžių



Gediminas AKELAITIS

Krikščionių sąjungos Marijampolės regiono skyriaus pirmininkas

Lietuvoje planuojama dar viena sveikatos apsaugos sistemos reforma. Jos projektą parengė kažkokie biurokratai, pasiskelbę Sveikatos apsaugos ministerija. Jie net nurodė sumą, kurios reikia pertvarkai. Tai 800 milijonų eurų.

Kas už šiuos pinigus bus daroma, neaišku nei sveikatos apsaugos sistemos bendruomenei, nei, juo labiau, pacientams. Bent man suprantamas vienas dalykas – valstybėje liks du gydymo centrai – Vilniuje ir Kaune, o prie jų bus jungiamos regioninės ligoninės. Kaip tai bus daroma, ministerija nenusiteikusi aiškinti, mat ant svarstyklių labai dideli pinigai.

Tačiau neabejotinai bus taip, kai nurodo dabar prie valstybės vairo esantys liberalai su konservatoriais. Juk pastarieji dar 1996 metais pradėjo griauti sveikatos apsaugos sistemą smulkindami stambias gydymo įstaigas, pavyzdžiui, atskyrė nuo ligoninių greitosios pagalbos stotis. Vėliau buvo įsteigti visuomenės sveikatos biurai, kurių bene svarbiausias tikslas – sunaudoti iš savivaldybių biudžetų skiriamas lėšas.

Dabar pamatyta, kad, įgyvendinant prieš ketvirtį amžiaus pradėtą reformą, sveikatos

apsaugos sistemoje nepadaugėjo nei pinigų, nei medicinos seselių, nei, juo labiau, aukštos kvalifikacijos gydytojų. Jauniems specialistams nesudaromos sąlygos internatūrai (gavus aukštosios mokyklos baigimo diplomą, specializotis medicinos įstaigose). Todėl medikų rengiančios dvi aukštosios mokyklos praktiškai dirba užsieniui – ten išvyksta diplomuoti specialistai. Tokia situacija, kaip beatrodytų keista, tenkina Vilniaus ir Kauno profesūrą.

Daug jos atstovų didmiesčių klinikose dirba puse etato, o kitą laiką skiria praktikai privačiuose kabinetuose. Ten jie atsirenka mokius pacientus, nes už privatų gydymą reikia gerokai primokėti. Jei, pavyzdžiui, ligoninėje paslauga, už kurią sumoka ligonių kasos, kainuoja 100 eurų, tai privačiame kabinete pacientas už tą patį iš savo kišenės atseikėja du ar tris kartus brangiau.

Jeigu tokias paslaugas teiktų tinkama diagnostine aparatūra aprūpintų valstybinių ligoninių medikai, Vilniaus ir Kauno profesorų „primilžiai“ sumažėtų. O kas gi nori pjauti šaką, ant kurios sėdi?

Kad už privačias paslaugas negali susimokėti didžioji masė pacientų, reformos sumanytojams rūpi mažai. Kaip ir Konstitucijoje įtvirtintas nemokamas gydymas valstybės gydymo įstaigose. Juk Konstituciją galima paprasčiausiai „apeiti“ aiškinant, kad privačių įstaigų teikiamų paslaugų valstybė nereguliuoja, o pacientai jas renka ne prievarta, o dėl to, kad nereikia laukti eilės.

Tačiau, kaip beišvedžiosi, sveikatos apsaugos sistema Lietuvoje ne reformuojama, o naikinama – tampa sunkiai prieinama paprastam piliečiui. Štai į Vilniaus ar Kauno klinikas dėl tyrimų iš periferijos atvažiuavęs žmogus čia „prapuola“ visai dienai – tiek dažnai trunka vaikščiojimas po kabinetus. Kita dieną vėl išvyka į didmiestį – šį kartą sužinoti tyrimų rezultatus. O jeigu pacientas dar siunčiamas pasikonsultuoti pas specialistą, tai gali ir nesulaukti, kol jam bus nustatyta diagnozė. Tokių atvejų jau būta.

„Reformas“ sumanytojai tvirtina, kad regioninių, rajoninių ligoninių nesiruošiama naikinti, bus tik mažinamas aktyviam gydymui skirtų lovų skaičius. Taip, Sveikatos apsaugos ministerija neuždarinės ligoninių, nes negali, kadangi jų steigėjos yra savivaldybės. Deja, daugumos jų merai, tarybos nesupranta, kas vyksta.

O vyksta negerai dalykai. Antai Valstybinė ligonių kasa (VLK) grasina nebefinansuoti Marijampolėje atliekamų peties sąnario implantavimo ir vadinamųjų sąnarių rekonstrukcinių operacijų. Siekiama, kad jos būtų daromos tik Vilniuje ir Kaune, nes VLK už tokias operacijas moka gerokai daugiau nei už kitas paslaugas. Kas galėtų paneigti, kad dalis iš periferijos į didmiesčių klinikas „permestų“ pinigų neatiteks asmenims, kurie užsako tokią sveikatos apsaugos politiką. Tai yra ne kas kita, o korupcija.

„Dabar reformą siūlo tie, kurie nesuvaldė pandemijos sukeltos krizės, nepadarė nė žingsnio, kad būtų išgyvendintas mobingas (dirbančių medikų nuolatinis ujimas), nepaiso medikų nuomonės ir pacientų interesų.“

Negaudamos užtektinai lėšų už gydymą, rajonų, regionų ligoninės negali atsiskaityti su vaistu, maisto tiekėjais, sumokėti už vandenį, elektrą, kitas komunalines paslaugas. Jei savivaldybė turtinga ir padengs šias išlaidas, ligoninė dar kurį laiką vegetuos, jei ne – gydymo įstaigai už skolas bus paskelbtas bankrotas ir ji užsidarys be Sveikatos apsaugos ministerijos įsikišimo.

Žinau keletą ligoninių, kurios liepos mėnesį ėmė paskolas iš privačių bankų, kad galėtų išmokėti medikams atlyginimus. Taip Lietuvos piliečių sveikatos apsauga „rūpinasi“ valdantieji liberalai ir konservatoriai.

Ne tik jie – nė viena buvusi valdžia nesiėmė šios sistemos struktūrinių pokyčių, kurie leistų medikams normaliai dirbti, o pacientams gydytis kiek įmanoma arčiau savo gyvenamosios vietos. Dabar reformą siūlo tie, kurie nesuvaldė pandemijos sukeltos krizės, nepadarė nė žingsnio, kad būtų išgyvendintas mobingas (dirbančių medikų nuolatinis ujimas), nepaiso medikų nuomonės ir pacientų interesų.

Visus sveikatos apsaugos sistemos, kaip ir daugelio kitų sričių „reformatorius“ sieja svarbiausias bruožas – nekompetencija. Tiek patekimą į aukščiausias vykdomosios valdžios institucijas, tiek (kalbant apie mediciną) ligoninių vadovų pasirinkimą lemia partinė priklausomybė arba bičiulystė. Todėl gydymo įstaigose susidaro medikų klanai. Jie, kaip chameleonai, sugeba prisitaikyti prie bet kurios valdžios.

Nenuostabu, kai pavyzdį rodo aukšti valstybės pareigūnai. Viena tokių – dabartinė socialdemokratų lyderė Vilija Blinkevičiūtė. Savo laiku Naujosios sąjungos deleguota į Socialinės apsaugos ir darbo ministrės pareigas V. Blinkevičiūtė jų neprarado net pasikeitus valdančiajai daugumai. Mat tuojau pat nulėkė pas naująjį premjerą socdemą Algirdą Brazauską ir prisiekė ištikimybę. Panašiai elgėsi ir buvęs užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius.

Nenoriu pasirodyti pesimistas, tačiau pokyčių sunku tikėtis, kol nebus iš esmės reformuota švietimo sistema, dabar ruošianti vidutinības, tampančias dalimi pilkos masės, kuriai rūpi asmeniniai, o ne valstybės reikalai. Tai akivaizdžiai tenkina nuo nepriklausomybės atgavimo besikeičiančias valdžias, nes nacionalinis susitarimas dėl švietimo ruošiamas ne vieną dešimtmetį, o jo kaip nebuvo, taip ir nėra.

V. Giraitytė: „Galimybių pasas – žmonių skirstymas į vertus ir ne tokius vertus mūsų šalies piliečius“

Vyriausybei deklaruojant, kad nėra prievartinio skiepavimo, jos priimami sprendimai rodo ką kita: nepasiskiepiję Lietuvos piliečiai pamažu tampa antrarūšiais. Sveikatos apsaugos ministerija giriasi, kad planuojamų ribojimų poveikis turintiems Galimybių pasą, vakcinuotiems asmenims bus minimalus. Šį pasą, taigi ir galimybę gyventi be drastiškų suvaržymų, gauti galės tie, kurie yra persirgę arba pasiskiepiję. Visi kiti jį galės gauti laikinai, susimokėję už testą. Neišgalintys susimokėti už testą negalės apsipirkti įprastose jiems parduotuvėse, eiti į sporto klubus, kino teatrus ar kirpyklas. Negalės važiuoti viešuoju transportu ir net... dirbti.

„Ką tai reiškia tiems, kurie negali ar nenori skiepytis? Ogi užvertas paslaugų teikimo, parduotuvių, pramogų ir net viešojo transporto duris. Nori važiuoti į darbą autobusu? Susimokėk už testą ir kelias dienas esi lygus su kitais keleiviais. Nori sportuoti? Mokėk už testą nuolat. Argi tai galima vadinti pasirinkimu? Juk žmonėms ir dirbti neapsimokės, kai vien

už važiavimą viešuoju transportu teks šitiek pakloti iš savo kišenės“, – teigia Seimo Sveikatos reikalų komiteto, Darbo partijos frakcijos narė Vaida Giraitytė.

Anot jos, Vyriausybės siūlomi situacijos valdymo būdai yra ne tik drastiški, bet ir neetiški, skaldantys visuomenę. Jei visos teisės, kurias piliečiams garantuoja Lietuvos Konstitucija, nuo šiol bus galima gauti tik dviem atvejais – pasiskiepijus/persirgus arba nuolat testuojantis už savo pinigus, tai tikrai nėra pasirinkimas, o tikrų tikriausia prievarta, neabejoja parlamentarė.

„Seimo Sveikatos reikalų komitetas pateikė ministerijai ir Vyriausybei rekomendacijas, kad testavimas būtų neapmokamas iš valstybės lėšų, išskyrus tuos, kuriems nustatytos laikinos ar nuolatinės kontraindikacijos dėl skiepavimo atitinkama vakcina. Taigi faktiškai pritarė, kad žmonės būtų priversti rinktis – darbas ar skiepas, nes retas kuris užsidirba tiek, kad pajėgtų mokėti už nuolatinis testus“, – mano Seimo narė.



Pagrindinis kriterijus, lemsiantis, kada įsigalios Vyriausybės planuojamos priemonės – ligoninių užimtumas. Pasiekus 300 užimtų COVID-19 ligos gydymui skirtų lovų skaičių visuomenė, anot V. Giraitytės, bus suskirstyta į vertus visų teisių ir ne tokius vertus.

Darbo partija jau ne sykį yra kategoriškai atsiskiusi palaikyti tokį visuomenės skirstymą ir nepritaria teikiamiems Sveikatos apsaugos ministerijos siūlymams, verčiantiems žmones skiepytis.

Kur ritas galvos?

Agnė ČIŽINAUSKAITĖ. Draudžiamose vietose prekiaujančių Marijampolės pensininkų gaudymą į gyvūnijos ir augmenijos apsaugą iškeitė savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus vedėjas Paulius Čeponas. Jis laimėjo konkursą ir tapo Žuvinto biosferos rezervato direktoriumi.

Tuo pačiu metu be galvų liko dar du savivaldybės administracijos skyriai: Aplinkotvarkos ir infrastruktūros bei švietimo, kultūros ir sporto. Kokie jų vedėjų pasitraukimo motyvai, Marijampolės valdžia nelinkusi aiškinti.

Belieka pastebėti, kad šie du skyriai netenka vadovų jau antrą kartą per šiek tiek daugiau nei dvejus metus, kuriuos Marijampolė valdo socdemų ir „valstiečių“ koalicija.

„Švara“ jau latvių

Konkurencijos taryba davė leidimą vykdyti koncentraciją Latvijos bendrovei „Eco Baltia“ įsigyjant iki 100 proc. Vilniuje registruotas UAB „AWT Holding“ akcijų.

Kadangi tarp pastarajai bendrovei priklausančių įmonių yra ir UAB „Marijampolės švara“, todėl „braiukai“ perima mus aptarnaujančios įmonės kontrolę. O kas kontroliuoja, tas ir pinigų skaičiuoja.

Knygą apie orus išleidusi Audronė Galvonaitė: „Mielio

„Man orai visada yra geri. Ir jei tik jie pradeda pikinti, tuomet susirūpinu savo nervais. Siūlau ir jums kiekvieną rytą, dar lovoje, padaryti šypsenos mankštą. Ji prognozuos laimingą, gerą dieną, o tada jokie orai nenervins“, – pusiau juokais, pusiau rimtai sako geografė, meteorologė, fizinių mokslų daktarė Audronė GALVONAITĖ. Daugybę metų jos klimato ir orų prognozių mielai klauso ir mokslininkai, ir gerų orų laukiantys žmonės, o šmaikščius jos pasakojimus apie klimata, gamtą ir mūsų perspektyvas šioje Žemėje mėgsta ir televizijos bei radijo žurnalistai.

Leidykla „Alma littera“ neseniai išleido A. Galvonaitės knygą „Paskui orus jų klystkeliais: paprastai – apie klimata, vėją, debesis ir meteorologinius reiškinius“. Joje aiškiai ir su daugybe pavyzdžių pasakojama apie meteorologiją, orus ir klimata, bendrąją atmosferos cirkuliaciją, debesis, vėjus, škvalus, viesulus, uraganus, pavojingus meteorologinius reiškinius, orų kaprizus ir šurpizus, orų ir klimato įtaką žmonių sveikatai.

Audronė GALVONAITĖ atsako į žurnalistės Laisvės Radzevičienės klausimus.

- Apie orus prikūrta daugybė mitų. Ar tai reiškia, kad žmonės nuo seniausių laikų orais domėjosi, apie juos kalbėjo ir jie buvo itin svarbi jų gyvenimo dalis?

- Orai egzistuoja dar seniau, nei egzistuoja žmogus. Nuo orų žmogaus gyvenimas labai priklausė ir dabar priklauso. Jei kalbėsime apie orų prognozes ir matavimus, pirmieji tai pradėjo daryti keliautojai. Savo ilgose kelionėse jie pastebėdavo įvairiausių gamtos reiškinių, kuriuos aprašydavo specialiose lentelėse – parapegmose. Tas lenteles keliautojai iškabindavo turgaus aikštėje, kad kiti keliautojai galėtų žinoti, ko galima tikėtis tame kelyje. Taip atsirado pirmieji orų kalendoriai

Kiek vėliau į šį darbą aktyviai įsijungė vienuoliai, anuomet buvę itin sumanūs, protingi ir raštingi. Tuomet, kai atsirado instrumentai – termometrai, slėgio matuokliai, jie atidžiai užrašydavo rodiklius, ieškodavo analogų, analizuodavo informaciją ir mėgindavo prognozuoti orus metams ar dvejiems. Tai buvo labai sunkus darbas. Beje, Lietuvoje vienuoliai registruoti orų pasikeitimus pradėjo labai anksti, 1770-aisiais, beveik šimtmečiu

anksčiau nei kitose šalyse. Už tai turime būti dėkingi Vilniaus universiteto mokslininkams.

Perversmą prognozuojant orus, žinoma, padarė skaičiavimo mašinos ir vis tobulėjantys metodai, kuriuos ir šiandien naudoja meteorologai. Tik yra vienas bet... Kad ir kokių galingų skaičiavimo mašinų išrastume, orai vis tiek krės išdaigas. Gamta žmogui juk nepasako, kada įvyks žemės drėbėjimas, išsiverš ugnikalnis ar įvyks dar kokia nors avarija. Štai kodėl ir prognostiniai modeliai, ir prognozės kiekvieną savaitę yra tikrinami iš naujo, tikslinami ir taisomi.

- Buvo laikas, kai žmogus gyveno labai arti gamtos. Nuolat ją stebėdamas, jis galbūt galėjo daugiau suprasti: gamta juk dažnai pakužda žmogui apie artėjančias permainas, reikia tik išgirsti...

- Būdamas itin pastabus, stebėdamas gamtą, ne sekdamas paskui šventuosius ir atlaidus, žmogus galėjo priartinti savo prognozę prie realios. Jam, gamtoje gyvenančiam, orai buvo labai svarbūs, nuo jų priklausė derlius, o tai reiškia – ir visos šeimos ateitis. Dirbdamas žemę, sėdamas žmogus ją čiupinėjo, jautė jos drėgnumą, šilumą ir tai, pasirengusi ji priimti sėklą ar ne. Tai dabar mes sugalvojame ir sėjame vasarį, kalbėk nekalbėjęs, kad anksti, juk nepalauks, reikia žmogui ir viskas. Paskui stebisi, kad šalta, nedygsta...

Nei gyvūnai, nei augalai orų neprognozuoja, tačiau jie turi savybę juos jausti, kad galėtų permainingoms pasirošti ir išlikti. Pajutę slėgio pokyčius, žiedai paprastai užsimerkia, o krokodilui ant nosies galite šokinėti, kiek tik norite, jei dangus apniukęs ir žada lietų. Kad ir kaip norėtų krokodilas jus suvalgyti, nelies, nes žino – lyjant skrandis neveikia.



A. Galvonaitė

Žilvinės PETRAUSKAITĖS nuotrauka

Aš ir šiandien žmonėms sakau: laukdami autobuso, pakelkite akis į dangų, pažiūrėkite į debesis ir žinosite, ar teks traukti skėtį arba bėgti nuo lietaus. Nepamirškime stebėti gamtos.

- Savo knygoje liepiate nepainioti orų ir klimato. Cituojate Marką Twainą: „Klimatas yra tai, ko jūs tikėtės, o orai – tai, ką gaunate.“ Ir dar priduriate: „Tai, ko esate nusipelnę.“ Panašu, kad nenusipelnėme nieko gero, jei nesulaukiame malonių orų?

- Gal dar tik koks dešimtmetis, kai žmogus leido sau pripažinti, kad yra prisidirbęs. O iki tol juk – visi kalti, tik ne jis. Aš toks mažiukas, ką čia vienas galiu blogo padaryti, anksčiau klimatas irgi šilo. Šiandien jokių įrodymų nebereikia: būtent su žmogaus veikla siejama skubi klimato

kaita. Anksčiau klimatas irgi kito, bet tūkstančius metų to niekas nepastebėjo, dabar užtenka pro langą į lauką pažiūrėti.

- Pripažinimas, galbūt, yra pirmasis žingsnis į išsigelbėjimą?

- Tiems, kurie mėgina save sumenkinti, klausdami, ką išvis toks mažas žmogus gali padaryti, primenu: pasaulyje mūsų yra septyni milijardai. Tokių mažiukų. Ir jei kiekvienas nuspręs sumažinti savo išmetamą CO2 kiekį, pokytis anksčiau ar vėliau įvyks. Dideliuose gyvulių ūkiuose jų savininkai jau kabina savo karvėms prie užpakalių specialias surinktuves, kurios kaupia metano dujas. Ūkininkai neleidžia joms kilti į atmosferą, o panaudoja savo reikmėms.

- Ar besikeičiantis klimatas turi įtakos prognozuojant orus?

- Pirmiausia susitarkime: klimatas yra procesas, orai – dinamika, per parą jie gali pasikeisti ir penkis kartus. Klimato kaitos procesai išsklabiną atmosferos cirkuliaciją, ciklonų ir anticiklonų kelius, visa tai, nuo ko priklauso orai. Taigi, jei žmogus keičia klimata, vadinasi, keičia ir orus.

- Kartais atrodo, kad žmogaus atmintis silpna – mes pamirštame, kad lietingų arba karštų vasarų, šiltų žiemų jau būta. Ir nuolat stebimės, tarsi gavę kažką ypač naujo. Matyt, orai mums rūpi labiausiai – dabar, šiandien.

- Ypač mūsų kelininkai ir komunalininkai nustumba, kai pamato sniegą (juokiasi). Lyg jo nebūtų išvis buvę. Priminsiu, kad 1931 metais Lietuvoje prisnigo 93–94 centimetrus, tai – rekordas, daugiau sniego nesame sulaukę.

- Mes, lietuviai, dažnai sako-

Miej, mes visi – po vienu dangumi“

me, kad gyvename kaip Dievo užantyje – jokių uraganų, taifūnų, ugnikalnių išsiveržimų, žemės drebėjimų. Ar taip ir toliau bus?

- Mes tą užantį prakiurdėme, ar pastebite, kad vis dažniau kartojasi ekstremalūs reiškiniai? Negaliu sakyti, kad nesame turėję viesulų, uraganų, karščio, sausros, bet visa tai mus ištikdavo rečiau ir būdavo ne tokie pavojingi. Kas yra visko pradžia? Temperatūra. Saulė ne vienodai išildo žemės paviršių, vienaip šilumą priima vandenynei, upės, ežerai, kitaip – miškai, pievos, laukai, dar kitaip – žmogaus rankomis sukurti objektai – stikliniai dangoraižiai, stogai, šiltnamiai. Išilę jie į atmosferą išleidžia nevienodą šilumos kiekį, o jis lemia slėgio kaitą, įvairiausių srautus, vėjus, ciklonus ir anticiklonus. Štai, sėdžiu namie, žiūriu pro langą, kitoje gatvės pusėje – škalas, išvertė alyvą prie kiosko, o mano kieme – tylu.

- Turbūt neteisingai manome, kad plastikas Vietnamo upėse ir Kinijoje į dangų kylantis smogas mūsų, taip toli esančių, niekaip neveikia oro, kuriuo kvėpuojame?

- Mielieji, mes visi esame po vienu dangumi. 2017 metais Portugalijoje degė miškai, dūmai iš ten per Europą, pro mus nuplaukė iki Uralo. Ir kai Amazonės miškus kerta, tai juk skiedros lekia ir pas mus. Jie ten stengiasi susikurti dirbamos žemės, bet tie miškai – mūsų visų, mūsų Žemės plaučiai. Pasaulis pilnas šiukšlių, net kosmose jų pilna, o juk tos visos medžiagos yra, kaista, atiduoda šilumą atmosferai. Atrodo, mes išjudiname viską, ką tik sugebame!

Dažnai girdžiu nuostabą – tik pamanykit, Žemės temperatūra pakilo puse laipsnio, kas čia tokio? O jūs patys pamėginkite pasimatuoti savo temperatūrą ir keletą dienų pavaikščioti bent jau su puse laipsnio aukštesne. Vieną dieną dar pavaikščiokite, o jau po trijų tikrai daktaro ieškosite ir aiškinsitės, kas nutiko, kad taip prastai jaučiatės. Gydytojas greičiausiai ras lėtinį uždegimą, kurį būtina gydyti. Žemė šiandien irgi prastai jaučiasi, ji karščiuoja ir mėgina visaip gintis nuo mūsų, kurie tą karščiovimą sukelia. Kai apsiginti negali, siunčia mums katastrofas, kad bent kiek sumažintų piktaivalių skaičių.

- Jei bent kiek globaliau mąstytume ir nuolat tai prisimintume, gal taip baisiai neterštume savo namų?

- Visada sakau: pradėkime nuo

savęs. Šiukšles jau lyg ir ėmėme rūšiuoti, netgi didžiuojamės per talkas surinkę tonas šiukšlių. Tik ko čia didžiuotis?! Didžiuotis verta tada, kai šiukšlių rinkti nereikia. Vakar girdėjau, Antarktidoje rastos dvi lietuviškos šiukšlės. Tad mes ne tik savo namus sugebame apteršti.

- Ar klimatas veikia žmones, jie tampa piktesni, labiau įsi-tempe, jų galvoje kyla barbariškos mintys?

- Nuo klimato kaitos priklauso mūsų orų kaita, sezonų kaita. Ir jei kažkam neužauga vasarį pasėtas derlius, kalti lieka sinoptikai. Pamenu, vienas toks nepatenkintas paskambino, pradėjo bartis. Išklausiau, o paskui paprašiau palaukti minutėlę – sujungsiu su Aukščiausiojo kanceliarija. Žmogus pradėjo juoktis, padėjo, kad išklausiau.

- Koks skirtumas tarp meteorologo ir orų prognozuotojo?

- Profesija, matyt, ta pati. Įsivaizduokite namą, o jame daug kambarių – vienuose stebėtojai, stotyse renkantys duomenis, kituose – hidrometeorologijos tarnybos, dar kituose – aviameeteorologai, žemės ūkio meteorologai, klimatologai, prognozuotojai. Klimatologas turi išmanyti viską, kas ir kodėl susidaro, nuo ko pri-

klauso, kokie procesai vyksta. Tai globali, mokslinė sritis. Sinoptiko darbas trumpalaikis – jis surinko informaciją, apibendrina, sudėjo į prognostinius modelius, kompiuteriai suskaičiavo ir, štai, jums prognozė. Kitą dieną skaičiuoti vėl reikia, nes orai keičiasi. Jei kažką perkūnas nutrenkė, kaltas prognozuotojas. Tai jis tiesiai nepasakė – kai griaudžia, nestovėk po medžiu. Mūsų močiutės tai žinojo, o šių dienų žmogus šios taisyklės nebežino.

- Kartais atrodo, kad šis pasaulis ateities neturi. Paguokite mus!

- Man ir jums dar užteks, gal ištersime. Jei rimtai, popieriniai susitarimai nieko nereiškia, jei jie nebus vykdomi. Jei šiandien mudvi susitartume, kad nuo šios akimirkos daugiau neišleisime į atmosferą nė vieno vieneto anglies dvideginio, klimatas iš inercijos keisis dar šimtą metų. Mes tiek save guodėme, jog esame nekalti, kad dabar sustabdyti klimato kaitos tiesiog nebegalime, galime tik prie jos prisitaikyti. Jei mums pavyktų kažkaip stabilizuoti kylančią temperatūrą, viduryje šio amžiaus Arkyje vis tiek vasaris nebelyks ledo. Nuo čia viskas ir prasideda, taigi paguosti labai negaliu.

KAIP GALIMA SUMAŽINTI CO2 IŠMETIMĄ

Energijos taupymo priemonės	CO2 sumažėjimas namų ūkyje (kg per metus)
Naudojant rankinę žoliapjovę vietoj elektrinės	40
Perkant produktus, supakuotus į perdirbtas arba tinkamas antriniam panaudojimui pakuotes	110
Įrengiant taupančias dušo galvutes, kad kuo mažiau sunaudotume karšto vandens	150
Naudojant elektrą taupančias lemputes	250
Skalbiant šaltame arba šiltame, bet ne karštame vandenyje	250
Įrengiant saulės energijos sistemas vandeniui pašildyti	360
Rūšiuojant visas buitines atliekas: senus laikraščius, kartoną, stiklą ir metalą	400
Dvi dienas per savaitę paliekant savo automobilį namuose ir einant pėsčiomis, važiuojant dviračiu ar visuomeniniu transportu	750
Izoliuojant sienas ir perdangas (nuo karščio arba nuo šalčio – priklausomai nuo klimato)	2 000
Sodinant medžius aplink namus ir nudažant stogus šviesiais dažais – karštame klimate ir tamsiais – šaltame	2 500

Moterys uždirba daugiau. Kai kur...

Žana JAKEVIČIENĖ. Iš 81 sričių, į kurias suskirstytos Lietuvoje veikiančių įmonių veiklos, 72-jose vidutiniškai daugiau uždirba vyrai, rodo „Creditinfo Lietuva“ analizė. Vyrų atlyginimai dažnu atveju vidutiniškai didesni 30-50 proc., o didžiausias skirtumas moterų naudai – 19,2 proc. – švietime. Likusiose aštuoniose srityse moterys vidutiniškai uždirba 8,5 proc. daugiau. Didžiausių atlygio skirtumų vyrų naudai pastebima 30-tyje sričių su aukščiausiais vidutiniais atlyginimais nuo 1 464 iki 2 671 Eur per mėnesį.

Tyrimas parodė, kad absoliučioje daugumoje veiklų, ypač išsiskiriančiose aukščiausiais atlyginimais, vidutiniškai daugiau uždirba vyrai: telekomunikacijose (50,1 proc.), vaistų ir farmacijos preparatų gamyboje (47,8 proc.), veterinarinėje veikloje (45,1 proc.), draudime ir perdraudime (41,9 proc.), finansinėse paslaugose (43,3 proc.), kino filmų ir TV programų gamyboje (40,4 proc.), elektros įrangos gamyboje (38 proc.) ir t. t.

Ypač išsiskiria oro transportas bei azartiniai žaidimai ir lažybos – jose vidutiniai vyrų atlyginimai yra atitinkamai didesni 95,1 proc. ir 127,6 proc.

Moterys vidutiniškai daugiau uždirba jau minėtame švietime (19,2 proc.), sausumos transporte ir transportavime vamzdiniais (10,7 proc.), socialiniame darbe (11,6 proc.) ir dar keliose srityse.

Statistikos departamento duomenimis, 2020 m. Lietuvoje iš viso dirbo 1,358 mln. gyventojų – 679,9 tūkst. vyrų ir 678,2 tūkst. moterų. Tačiau vyrų ir moterų užimtumas skirtingose srityse nevienodas. Pavyzdžiui, ženkliai daugiau vyrų nei moterų dirba žemės ūkyje (2,06 karto, 52,2 tūkst. ir 25,1 tūkst.), elektros ir dujų tiekime (4,3 karto, 7,7 tūkst. ir 1,8 tūkst.), vandens tiekime ir nuotekų valyme (2,5 karto, 13,1 tūkst. ir 5,2 tūkst.), statybose (10,7 karto, 91,2 tūkst. ir 8,5 tūkst.).

Moterų keletą kartų daugiau dirba šiose srityse: sveikatos priežiūra ir socialinis darbas (6,1 karto, 13,6 tūkst. vyrų ir 83,1 tūkst. moterų), švietimas (3,9 karto, 27,7 tūkst. ir 106,9 tūkst.), apgyvendinimas



ir maitinimas (2,4 karto, 9,9 tūkst. ir 23,7 tūkst.).

Tarp sričių, kuriose dirba panašus skaičius vyrų ir moterų, tačiau šias veiklas vykdančiose įmonėse vyrų gaunami vidutiniai atlyginimai išlieka didesni, yra: didmeninė ir mažmeninė prekyba (104,1 tūkst. vyrų ir 114,8 tūkst. moterų), informacija ir ryšiai (23,6 tūkst. ir 15,6 tūkst.), finansinė ir draudimo veikla (9,9 tūkst. ir 16 tūkst.), administravimas (30,8 tūkst. ir 26,2 tūkst.), viešasis valdymas ir gynyba (43,2 tūkst. ir 43,2 tūkst.), meninė ir pramoginė veikla (10,1 tūkst. ir 16,6 tūkst.).

Pasak „Creditinfo Lietuva“ verslo strategijos ir plėtros vadovės Jekaterinos Rojokos, vertinant vidutinius atlyginimus kiekvienoje įmonėje būtina atsižvelgti, koks yra lyčių balansas, kokias pareigas eina vyrai ir moterys, ir kokias kompetencijas bei patirtį jie naudoja užimamose pozicijose. Ji atkreipia dėmesį, kad, pavyzdžiui, oro transporte pilotais daugiau dirba vyrų, o orlaivių palydovėmis – moterų, todėl ir atlyginimų skirtumai yra reikšmingi.

„Lietuva bendrame ES kontekste pagal vyrų ir moterų atlyginimus yra per vidurį – vidutinis vyrų atlygis statistiškai yra 13,3 proc. didesnis nei moterų, o ES vidurkis yra 14,1 proc., – teigia „AIMS International“ vadovaujantysis partneris Lietuvoje Šarūnas Dyburis. – Mūsų šalis išsiskiria tuo, jog iki minimumo sunyko atlygio skirtumas tarp tokią pačią patirtį ir kompetencijas turinčių vyrų ir moterų. Tačiau dėl objektyvių priežasčių, tokių kaip karjeros pauzė motinystės atostogoms, moterys maksimalaus atlygio pasiekia kiek vėliau nei vyrai – tai taip pat turi įtakos vidutiniams atlyginimams.“

PARDUODA

Parduodamas naujas namas su 20 arų Igliaukoje, 18 km nuo Marijampolės link Prienų. Tel. 8-698 11511.

Parduodu naujus įvairius klausos aparatus (pakraunami) - 50 eur ir žvejybos tinklą - 40 eur. Tel. 8-678 66028.

NUOMA

Išnuomojamas kambarys vienam žmogui nuosavame name (su visais patogumais). Skambinti nuo rugpjūčio 16 d. tel. 8-680 57163.

PERKA

UAB „Žalias turtas“
**PERKAME MIŠKĄ
IŠSIKIRTIMUI
VISOJE LIETUVOJE**
Konsultuojame kirtimo klausimais
Tel. 8 621 38 993

**Miško investuotojai perka
įvairių mišką visoje Lietuvoje**

Pinigus sumokame iki sutarties pasirašymo pas notarą.

Skambinti tel.
8 693 05 535



Brangiausiai Lietuvoje miškus (brandžius, jaunus, malkinius, iškirstus), žemes, sodybas. Tel. 8-676 41155.

Superkame visų markių automobilius. Gali būti nevažiuojantys. Atsiskaitome iš karto. Tel. 8-675 80030.

Perku senovines knygas (iki 1940 metų leidimo). Tel. 8-684 28681.

Pirkčiau garažą arba panašias patalpas Marijampolėje arba netoli jos. Kontaktinis tel. 8-690 40264.

REIKALINGA

JUODELIAI

VIDARA STOGAI IR FASADAI

- Plieninės stogų dangos
- Lietaus nuvedimo sistemos
- Skardos lankstinių gamyba

RUUKKI PARTNERIS

PROFESIONALUS STOGŲ IR FASADŲ CENTRAS
Stoties g.14, Marijampolė, tel.8-699-46959

**SPECIALUS
PASIŪLYMAS!**

AB „Vernitas“ reikalinga verpėja, karšėja. Atlyginimas iki 850 Eur. Kreiptis: Stoties g. 16, Marijampolė. Tel. 8-698 31149.

FurnMaster®

Kviečiame jungtis prie mūsų sparčiai augančios komandos:

✓ **SIUVĖJAS (-US)** (baldinių apmušalų iš odos ir gobeleno siuvimas).

✓ **BALDŲ PRAMONĖS DARBININKUS (-ES)** (porolono kljavimas, baldų apmušimas, pakavimas, surinkimas).

✓ **KOMPLEKTUOTOJUS (-AS) (SANDĖLYJE)** (sandėlio lokacijų tvarkymas, produkcijos surinkimas).

▪ Atlyginimas priklauso nuo turimos darbo patirties, darbo rezultatų, mokami papildomi priedai.

▪ Nemokančius apmokome darbo vietoje.

▪ Darbas nuo 8.00 iki 16.30 val.

▪ Iš kitų miestų darbuotojus vežame įmonės transportu (derinama pokalbio metu).

UAB „FurnMaster“.

Tel. 8-683 60184.

El. p. jka@furnmaster.lt

UAB „Lietuvos cukraus fabrikas“ reikalingi: šaltkalvis remontininkas ir šildomųjų paviršių išvalytojas. Tel. 8 672 11271.

Raseinių rajone reikalingi darbuotojai: gyvulių ūkyje, mėsos ceche, kaulintojai, skerdikai moterys ir vyrai. Atlyginimas nuo 700 eu. Apgyvendiname, maitiname. Tel. 8-672 50316.

Prie mūsų Marijampolės padalinio (Juodelių g. 8, Nendriškių k., Marijampolės sav.) komandos kviečiame prisijungti:

Gamybos darbuotojus (700-800 Eur į rankas)

Pjovimo staklių operatorius (1100-1500 Eur į rankas)

Ekskavatoriaus vairuotojus (1200-1500 Eur į rankas)

Autokrautuvo vairuotojus (800-1000 Eur į rankas)

Darbas vienoje novatoriškiausių Lietuvos medienos perdirbimo gamyklų!

Kelionė autobusu į darbą arba kuro kompensavimas (yra papildomų sąlygų)!

Darbo rūbai ir visos reikalingos darbo priemonės!

Draudimas nuo traumų!

Gardi kava ir sotūs sumuštiniai!

Skambink arba rašyk!

+370 600 00515; cv@juodeliai.lt

Mieli klientai,
atnaujinome darbo laiką:

I-V 8-20 val.

VI 8-17 val.

VII 8-14 val.

Adresas: Stoties g. 47,
Marijampolė



Įmonė ieško pjūklininko dirbti prie aukštos įtampos elektros oro linijų. Tel. 8-66877620 (Jurgita).

PASLAUGOS

Mediacijos ir teisinės paslaugos. Kreiptis tel. 8-699 97724.

**Kauno klinikų kraujagyslių
chirurgas
Antanas JAKUTIS**

rugpjūčio 20 d.

Gyd. Purtojų klinikoje,
Kauno g. 76,

KONSULTUOS IR ECHOSKOPUOS
pacientus, sergančius
kraujagyslių (kojų, rankų, pilvo)
ligomis.

Tel. 8-672 44488.

**SIENŲ ŠILTINIMAS
į oro tarpus**

Tel. 8 696 42 020

**CSSS
SENUKAI**

ĮRANKIŲ NUOMA



Nuo 5 iki 10 parų -15%

Nuo 11 ir daugiau parų - 30%

Nuomojantis įrankius 5 paras ir ilgiau,
sekmadienio mokestis neskaičiuojamas

☎ 8 650 32 667

📍 Stoties g. 47, Marijampolė



ALGA
K O N C E R N A S

PARDUODA

■ Likusius nuo gamybos įvairius metalus dar tinkamus naudoti gamyboje.

■ Naudotus metalo apdirbimo įrengimus, stakles ir įrankius.

NUOMOJA

■ Patalpas biurui, gamybai, sandėliavimui ar kitai veiklai Marijampolėje, Gamyklų g.

■ Patalpas Marijampolės centre, senamiestyje komercinei ar kitai veiklai Gedimino g. 1, Marijampolė.

**Daugiau informacijos www.turtas.alga.lt
arba telefonu 8 (686) 08077.**

„Tele2“ savitarna: nuo svarbiausios informacijos iki naujų paslaugų užsakymo

Kviečiame išbandyti savitarnos svetainę, kurioje „Tele2“ klientai gali lengvai ir greitai patikrinti savo duomenis ir sąskaitas, patogiai keisti mokėjimo planus bei pasirinkti kitas norimas paslaugas. Savitarną privatiems ir verslo klientams rasite mano.tele2.lt.

Savitarnos svetainėje – viską valdote patys

Vasarą visą savo laiką norisi skirti išvykoms, paplūdimiui, draugams ir vandens pramogoms. Taupant šias brangias valandas, verta išbandyti specialią „Tele2“ savitarnos svetainę, kuri sukurta atsižvelgiant į klientų poreikius. Joje galite paprastai valdyti savo paslaugas, keisti mokėjimo planus, peržiūrėti išsklaidines ir sąskaitas bei jas apmokėti. Taip pat sekite einamojo mėnesio išlaidas ir valdyti kitas naudingas paslaugas arba peržiūrėti paslaugų naudojimosi statistiką.

Prie savitarnos jungiantis pirmą kartą prireiks tik jūsų telefono nu-

merio – tuomet SMS žinute gausite laikiną slaptažodį, kurį galėsite pakeisti. Savitarnos puslapyje rasite daug naudingos informacijos: dabartinį mokėjimo planą, jo galiojimo laiką, einamojo mėnesio išlaidas, išsklaidines, sąskaitas ir naujus, jums skirtus pasiūlymus.

„Tele2“ savitarnos paskyroje vos per kelias minutes galite ne tik patikrinti savo duomenis, bet ir pakeisti savo planą, sužinoti savo SIM kortelės PUK kodą, užregistruoti pradelstą mokėjimą ir greičiau atnaujinti paslaugas, jei netyčia pamiršote laiku apmokėti sąskaitą. Kadangi visus atsakymus rasite akimirksniu, jums net nereikės gaišti savo laiko ir skambinti ar vykti į saloną.

Į jūsų klausimus atsakys virtuali konsultantė Rūta

Jei visgi iškiltų klausimų, į kuriuos patiems nepavyksta rasti atsakymo, jums gali padėti dirbtinio intelekto asistentė „Rūta“. Ji savitarnoje pasiekama visą parą, o jos aptar-

navimo vertinimas viršija rinkoje vyraujančių analogiškų asistentų vertinimo vidurkį.

„Rūta“, pradėjusi veikti „Tele2“ savitarnos svetainėje kiek daugiau nei prieš pusmetį, sparčiai tobulėja ir jau išmoko atsakyti į daugiau nei 1700 klausimų. Iki šiol ji aptamavo jau daugiau nei 78 tūkst. klientų.

Ji gali padėti sąskaitų, techninių problemų, sutarčių pasirašymo, naujų paslaugų užsakymo, e. paruoštų prekių ir kitais jums kylančiais klausimais. Užduoti klausimą Rūtai labai paprasta. Prisijungę prie savo „Tele2“ savitarnos puslapio spauskite pokalbio ikonėlę apatiniame dešiniajame lango kampe. Tuomet galėsite pasirinkti norimą temą ir susirašinėti su virtualiu konsultantu.

Mobilioji aplikacija „Mano Tele2“ – jūsų išmanijame telefone

Kasdienes „Tele2“ paslaugas galite patogiai tvarkyti ir nemokamoje „Mano Tele2“ programėleje,



pritaikytoje „Android“ ir „iPhone“ telefonams. Aplikacija galėsite naudotis kaip savitarna – čia rasite visą svarbiausią informaciją. Pavyzdžiui, galėsite realiu laiku peržiūrėti interneto duomenų likutį ir sunaudojimo vidurkį. Pritrūkus duomenų, čia iškart galėsite užsisakyti papildomą vienkartinį jų paketą.

Taip pat rasite kredito limitą, galėsite jį pasikeisti arba patikrinti jo likutį. Be to, pačioje programėleje galėsite vos keliais paspaudimais greitai apmokėti sąskaitą per savo asmeninę banką.

Klientų patogumui „Mano Tele2“ aplikacijoje nuo šiol rasite dar kelias naudingas funkcijas: galėsite papildyti „Pildyk“ sąskaitas, sekti įrenginio remonto būseną ar peržiūrėti kelių skirtingų numerių informaciją.

Telefonų draudimas – 3 mėn. nemokamai

Tik ką įsigytas išmanusis sukelia ne tik daug džiaugsmo, bet ir šiek tiek nerimo. Kyla baimių, kad tik nenumestum naujo telefono nuo

stalo, neapipiltum kava ar netyčia neįmestum į vandenį. Šiuos rūpesčius palengvina telefono draudimas. Šiuo metu, įsigijus naują išmanųjį, dovanojame net 3 mėn. telefono draudimo paslaugą.

Pasiūlymas įrenginių draudimui „3 mėn. nemokamai“ galioja visiems perkantiems išmanųjį telefoną (perkant internetu arba „Tele2“ prekybos vietoje) ar planšetę (perkant „Tele2“ prekybos vietoje) kartu su įrenginio draudimu (negalioja perkant tik ekrano draudimą).

Po 3 mėn. paslauga bus apmokestinta kas mėnesį pagal telefono draudimo kainą, nurodytą pirkimo metu. Mokestis bus įtrauktas į jūsų „Tele2“ mobiliojo ryšio sąskaitą. Telefono draudimo paslaugą galėsite nutraukti bet kuriuo metu. Pasiūlymas negalioja pasirinkus išankstinio apmokėjimo draudimo paslaugą. Pasiūlymo laikas ribotas.

Daugiau informacijos rasite www.tele2.lt, „Tele2“ salonuose arba pasiskambinę telefonu 117.

RUGPJŪČIO 21 d. 16⁰⁰ STADIONE „SŪDUVA“

TARPTAUTINIS

GALIŪNŲ

TURNYRAS

Dalyvaus stipriausi Europos šalių atletai.

Renginio vedėjas Alvydas Kirkliauskas.

Koncertuos grupė „Bernužėliai“.



PAGRINDINIAI RĖMĖJAI



SR

STATYBOS RITMAS

Gamyklų g. 3, Marijampolė
Tel. (8 343) 71450, info@sr.lt

KASAME KŪDRAS
ILGASTRĖLIU EKSKAVATORIUMI

Transporto ir statybinių mechanizmų nuoma:

Tel.: 8 699 49060, (8-343) 70482 www.sr.lt

EKO
BETONAS

GAMYKLŲ G. 3, MARIJAMPOLĖ,
TEL. (8 343) 70744, 8 699 12591

UAB Ekobetonas

GAMINA

ĮVARIŲ RŪŠIŲ BĖTONĄ
IR BĖTONO MIŠINIUS

BETONAS PRISTATOMAS BETONO SIURBLIAIS, BĖTONVEŽĖMIS IR SAVIVARČIAIS

METALO GAMINIAI (ARMATŪRA)

Tel. 8 655 04687

Leidžiantis į sveikos mitybos kelionę

Nida DEGUTIENĖ, kulinarė. Dažnai pačios sveikiausios patiekalų sudedamosios dalys yra lengviausiai randamos ir nebrangios, pavyzdžiui, kruopos, ankštinės ir šakninės daržovės, kiaušiniai arba paukštiena. Renkantis vietines, sezonines daržoves per patį derliaus piką, sumokame daug mažiau nei pirkdami atvežtas iš už jūrų marių, ypač ne sezono metu.

Sveika mityba reiškia sezoninius ir visaverčius patiekalus, kuriuos reiktų gaminti iš kokybiškų, šviežių produktų. Pradedantiems sveikos mitybos kelionę svarbu žinoti, kad reikia įvairovės: vitaminų ir mineralų, ląstelienos, baltymų, riebalų ir angliavandenių.

Jeigu žmonės maistą gamina patys, jie dviem trečdaliais lenkia tuos, kurie pasikliauna pirktiniais patiekalais ir pusgaminiiais. Vertėtų išvystyti įprotį skaityti produktų etiketes. Jeigu sudedamosios dalys skamba pažįstamai – toks maistas laisvai gali keliauti į virtuvės spintelę.

O jei etiketės užrašai primena chemijos pamokoje išminktą periodinę elementų lentelę – turėtų užsidegti raudona lemputė. Toks maistas greičiausiai nelabai naudingas, jame gali būti pernelyg daug konservantų, cukrų ar riebalų, jis tik trumpam numalšins alkį.

Renkantis produktus, reiktų atsižvelgti ir į sezoną – atvežtiniai pomidorai žiemą nebus tokie pat ver-

tingi kaip vidurvasarį užaugę vietos ūkiuose. Todėl žiemą kur kas parankiau naudoti konservuotas daržoves – jos juk į stiklainius pateko tada, kai buvo pačios skaniausios. Svarbu valgyti kuo daugiau daržovių, žuvies produktų, o sportuojantiems – nepamiršti baltymų.

Ne mažiau svarbu planuoti maisto racioną bent kelioms dienoms į priekį. Statistika negailistinga: ne restoranai ar parduotuvės, bet būtent namų ūkiai išmeta didžiausią dalį nesuvartoto maisto, o tai reiškia – ir pinigus. Aš visada einu į maisto parduotuvę su produktų sąrašu, taip mano krepšelyje neatsiranda atsitiktinių prekių. Planuodama racioną, pagalvoju ne tik ką skanaus paruošiu, bet ir kurie patiekalai bus vertingiausi savo maistinėmis savybėmis.

Nebūtinai vertingiausi reiškia brangiausi: paradoksalu, bet, pavyzdžiui, kuo mažiau apdorotos kruopos – tuo jos pigesnės, tačiau kartu ir naudingesnės sveikatai.

Namuose visada derėtų turėti: kruopų, ankštinių kultūrų, viso grūdo miltų, makaronų, konservuotų pomidorų, tuno, kiaušinių. Nė vienas iš šių produktų nėra brangus, tačiau visi jie naudingi sveikatai. Pravarčiu šaldiklyje turėti ne tik užšaldytų vaisių, daržovių, prieskoninių daržovių, bet ir išmirkytų pupelių arba avinžirnių – šiais maistingais priedais galima papildyti sriubas ir troškinius.

Jie ypač naudingi, be to, išmirkius iš anksto, reikšmingai sutrumpėja maisto pagaminimo laikas.

Man patinka tiksliai suplanuoti, ką gaminsiu visą savaitę. Tada parduotuvėse sugaištu mažiau laiko, išleidžiu mažiau pinigų ir išsigyju tik tai, ko reikia būtent tiems patiekalams pagaminti. Nemėgstu išmesti maisto, todėl vieną dieną per savaitę skiriu sunaudoti visiems susikaupusiems maisto likučiams, tai daryti patariu ir kitiems.

Laimingi tie, kurie turi galimybę bent kai kuriuos produktus užsiauginti. Sezono metu produktai ne tik skaniausi, vertingiausi, bet ir pigiausi – jų reikėtų ieškoti ir turguje. Lietuviška vasara gana trumpa, bet ir itin gausi gėrybėmis, todėl patartina pasiruošti ir žiemai – užšaldyti, užkonservuoti, užsūdyti arba išdžiovinti. Tai visais atvejais pigiau, nei pirkti jau paruoštas daržoves, padažus ar kitus gaminius.

Instinktyvus pirkimas, ir ypač pirkimas tada, kai esi alkanas – rizika prisipirkti padrikų produktų, kurie greičiausiai taip ir suges nepanaudoti. Taip pat per kišenę smarkiai gali suduoti ir maisto pirkimas be plano bei sezono nepaisymas.

Paprastų vasariškų receptų visai šeimai, kurie džiugins ne tik skrandį, bet ir piniginę – gausu. Pavyzdžiui, ir pietums, ir lengvai vakarienei, ir piknikui tiks.

Sočios makaronų salotos su tunu (4 asm.)

Reikia: skiltelės smulkinto česnako; 2 šaukštelių nutarkuotos citrinos žievelės; 2 šaukštų citrinos sulčių; 2,2 stiklinės smulkintų petražolės lapelių; 1,5 stiklinės smulkintų krapų; šaukštelio druskos; 1/4 stiklinės (60 ml) baltojo balzamiko acto; 1/2 stiklinės (120 ml) alyvuogių aliejaus; stiklinės supjaustytų žaliųjų alyvuogių be kauliuko; 400 g makaronų – rinkitės stambesnius – penne, kriaukleles ar kitus; 2x120 g konservuoto tuno (skystį nupilkite); rukolos lapelių ir grūstų juodųjų pipirų.

Gaminimas: dideliame dubenyje sumaišykite česnaką, citrinos žievelę ir sultis, petražoles, krapus, druską, balzamiko actą ir aliejų;

*makaronus virkite šiek tiek trumpiau nei nurodyta ant pakuotės, juos perliekite lediniu vandeniu, nusauskite ir sudėkite į paruoštą padažą;

*įmaišykite alyvuoges ir išmaišykite, kad makaronai pasidengtų padažu;



*sudėkite viską į didelį servavimo indą, ant viršaus sudėkite tuną, rukolos lapelius ir pabarstykite grūstais juodaisiais pipirais.

Daržovių karaliais vadinami špinatai

Jolanta SABAITIENĖ, prekybos tinklo „Iki“ vaisių ir daržovių ekspertė. Špinatai – labai universalus, subtilaus skonio augalas. Jais galima gardinti įvairiausias salotas, juos dėti į įvairius vaisių kokteilius ar glotnučius, sriubas, kepti blynus, gaminti įvairiausias padažus, pavyzdžiui, pesto.

Italijoje špinatais gardinami makaronai, picos, sumuštiniai, o vienas šios šalies gyventojų mėgstamiausių patiekalų – lazanija, ravioliai arba makaronų vamzdeliai su špinatais ir varške. Keptus ant sviesto ar aliejaus špinatus taip pat galima patiekti ir kaip garnyrą prie įvairiausių žuvies ar mėsos patiekalų.

Špinatų tėvynė – Senovės Persija, iš ten jie buvo įvežti į Kiniją. Europoje šis augalas atsirado gerokai vėliau. Viduramžiais špinatų į Ispaniją atvežė arabai, kurie špinatus vadino „daržovių karaliais“. Tačiau labiausiai špinatai paplito renesanso laikotarpiu: juos labai mėgo vienuoliai, jie pirmieji špinatus pradėjo auginti savo ūkiuose. Renesanso laikotarpio kulinarai špinatų sultimis dažydavo ledus, įvairius kremus bei padažus.

Špinatai nuo seno pamėgti ne tik dėl universalumo, bet ir gerųjų savybių. Jie labai lengvai virškinami, juose gausu vitamino C, B1, B2. Taip pat ir folio rūgšties, karotino, jodo, geležies, fosforo, magnio, kalio, natrio, kalcio. Špinatų vartojimas sumažina cukraus kiekį kraujyje, gerina regėjimą, turi priešuždegiminių savybių, palaiko gerą nuotaiką bei padeda nervų sistemai. Be to, tai puikus maistas metantiems svorį.

Makaronų vamzdeliai, idaryti rikota ir špinatais

Reikia: alyvuogių aliejaus; špinatų; muskato riešuto arba muskato riešuto prieskonių; žiupsnelio druskos; žiupsnelio pipirų; svogūno; kelių skiltelių česnako; kelių pomidorų; lauro lapo; kelių lapelių baziliko; pusės citrinos žievelės; rikotos; kiaušinio; parmezano; makaronų vamzdelių; mocarelos.

Pagaminimas: orkaitėje įkaitinkite iki 180 laipsnių. Į didelę keptu-

vę su šlakeliu aliejaus sukrėskite špinatus, įtarkuokite muskato, pasūdykite, pagardinkite pipirais. Uždenkite ir tegul špinatai suminkštėja. Išimkite iš keptuvės ir dėkite į koštuvą, kad nuvarvėtų. Toje pačioje keptuvėje su šlakeliu aliejaus apkepinkite smulkiai sukaptą svogūną bei česnako skilteles. Kai svogūnai suminkštės, sukrėskite pomidorus, įdėkite lauro lapą, kelis bazilikų lapelius, pusės citrinos žievelę – kaitinkite apie 20 minučių, kol padažas sutirštės. Pasūdykite, pagardinkite pipirais.

Špinatus nuspauskite ir pasmulkininkite. Dėkite į dubenį ir sumaišykite su rikota, kiaušiniu ir tarkuotu parmezanu. Pagardinkite druska. Makaronų ragelius pripildykite špinatų ir rikotos įdaru ir guldykite į kepimo indą (maždaug 20 cm x 25 cm dydžio). Ant viršaus supilkite pomidorų padažą ir užklokite mocarelos riekelėmis.

Kepti apie 35–40 minutes, jei viršus pernelyg greitai skrunda, pridenkite folija. Iškepusius vamzdelius apibarstykite likusiais bazilikais.

